

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ

The Effects of Using Local Wisdom to Develop Conclusion Writing of Mathayom Suksa I Students at Satri Siriket School in Si Sa Ket Province

พรทิพย์ หาวิชัย, ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์*, สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์**

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 40 คน โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

คำสำคัญ: การเขียนสรุปความ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดเห็น

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to compare the pre-learning and post-learning academic achievement scores on conclusion writing of Mathayom Suksa I students at Satri Siriket School; and (2) to study opinions of Mathayom Suksa I students at Satri Siriket School toward learning management with the use of local wisdom to develop conclusion writing achievement. The sample consisted of 40 Mathayom Suksa I students studying in the academic year 2016 at Satri Siriket School in Si Sa Ket province, obtained by cluster sampling. The employed research instruments were (1) learning management plans; (2) an achievement test on conclusion writing; and (3) a questionnaire on student's opinions toward learning management with the use of local wisdom to develop conclusion writing achievement. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that the post-learning achievement scores of Mathayom Suksa I students at Satri Siriket School were significantly higher than their pre-learning counterpart scores at the .05 level of statistical significance; and (2) the students' opinions toward learning management with the use of local wisdom to develop conclusion writing achievement were at the highly agreeable level.

Keywords: Conclusion Writing, Local Wisdom, Opinion

*ที่ปรึกษาหลัก

**ที่ปรึกษาร่วม

บทนำ

การเขียนสรุปความมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาและการสื่อสารในชีวิตประจำวันเพราะนอกจากจะสื่อสารด้วยคำพูดแล้วยังต้องเขียนสรุปความเพื่อแสดงความรู้ ความเข้าใจเป็นลายลักษณ์อักษร นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปความไว้ดังนี้ สุวีณา เตือนแจ้ง (2550: 22) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การเขียนสรุปความมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ความคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่านเป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนี้ นพินิตย์ รอดศิริ (2550: 27) ได้อธิบายไว้สรุปได้ว่า การเขียนสรุปความมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะช่วยให้จดจำสาระสำคัญจากสิ่งต่างๆ ที่ฟังหรืออ่านทำให้สื่อความหมายเข้าใจดียิ่งขึ้น การใช้ภาษาในการเขียนสรุปความให้ดีขึ้นต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เนาวรัตน์ เจตดุ (2555: 46) ได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า การเขียนสรุปความมีความสำคัญต่อบุคคลและนักเรียนทุกระดับชั้น เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารและการศึกษาหาความรู้ การได้อ่านและได้ฟังเรื่องราวต่างๆ ต้องมีการเขียนสรุปความเพื่อจดสาระสำคัญของเรื่องราวเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

จากการศึกษาวิจัยของสถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) และการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทย (Trends in International Mathematics and Science Study: TIMSS) (สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, 2550: 2) ได้พบว่า นักเรียนทำข้อทดสอบที่เป็นอัตนัยด้วยการเขียนอธิบายไม่ได้ สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนสรุปความ จำเป็นที่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจะต้องพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเขียนสรุปความให้มากขึ้น ซึ่งปัญหานี้สอดคล้องกับผลการประชุมเพื่อจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) (2557: 15) เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยของคณะครู ในกลุ่มภาษาไทย พบว่า นักเรียนไม่สามารถเขียนสรุปความได้ เขียนไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ ไม่สามารถตีความจากเรื่องที่อ่านหรือฟังได้ และไม่สามารถเรียบเรียงความคิดได้ เขียนสะกดคำผิด เรียบเรียงประโยคผิดหลักการใช้ภาษา เหล่านี้เป็นต้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา, 2554: 6) มีจุดเน้นคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งให้ผู้เรียนเน้นการสื่อสารโดยเฉพาะการเขียนสรุปความซึ่งเป็นทักษะกระบวนการเขียนที่ผ่านกระบวนการคิดอย่างมีแบบแผน นอกจากนี้ นพินิตย์ รอดศิริ (2550: 2) ได้กล่าวถึงปัญหาการเขียนสรุปความว่า เกิดจากสาเหตุสามประการคือ ประการแรกสาเหตุจากตัวนักเรียนพบว่านักเรียนส่วนมากไม่ชอบการเขียน ไม่สนใจและไม่มีความคิดที่จะเขียน ประการที่สองเนื่องจากครูใช้สื่อน้อย ใช้วิธีสอนแบบเดิม คือ ให้นักเรียนอ่านดูตัวอย่าง และปฏิบัติตาม ประการสุดท้ายนักเรียนขาดการฝึกฝนเรื่อง การเขียนสรุปความเนื่องมาจากครูมีภาระหน้าที่มาก ไม่มีเวลาจัดกิจกรรมในการฝึกฝนส่งผลให้นักเรียนเขียนสรุปความไม่ได้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) (2545: 32-33) บัญญัติในบททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 7 ได้เน้นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นมีคุณค่าอย่างยั่งต่อการดำเนินชีวิตและมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 23 เรื่องที่ 1 ภูมิปัญญาไทย (2553: 22-25) อธิบายคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทยสรุปไว้ว่า ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างความภาคภูมิใจ และศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลระหว่างบุคคลในสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน เปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ตามยุคสมัย กษมา วรวรรณ ณ ออยุธยา (อ้างถึงในกระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2539: 5) ที่กล่าวสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาต้องนำเอาประเด็นท้องถิ่นนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในรากเหง้าของตนเอง สอดคล้องกับ สมหมาย กุทัตทิมา (2554: 19) กล่าวสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีคุณค่าในการดำรงชีวิตของชุมชน สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม นอกจากนั้น รณกร ทองแดง (2557: 19) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตประจำวันของชาวบ้าน เป็นรากฐานของการพัฒนาสังคม หรือชุมชน และเป็นรากฐานของวัฒนธรรมโดยสะท้อนออกมาในรูปของขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา พิธีกรรม ภาษา ความเชื่อ วรรณกรรม ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้าน ซึ่งมีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อในการสอนนั้น เนาวรัตน์ เจตดุ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้ข้อมูลภูมิปัญญาไทยทรงดำ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการเขียนสรุปความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่ก่อตั้งมานานจึงมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ที่มั่นคง และชุมชนยังคงดำรงรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมไว้อย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นสื่อเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ ผลของการวิจัยจะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการเขียนสรุปความของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาการเขียนสรุปความ

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐาน ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ของการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นศรีสะเกษ ดังนี้ สาขาเกษตรกรรม จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ การปลูกพริกปลอดสารเคมี กระเทียม หอมแดง ข้าวอินทรีย์ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ข้าวกล้องงอก การตีเม็ดด้วยวิธีโบราณ การทำปลาสามชโค การปั้นหม้อดิน สาขาแพทย์แผนไทย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ คุณค่าผักโขม หมอพื้นบ้าน มะระขี้นก ผักเสี้ยน ขมิ้นชัน สาขาศิลปกรรม จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ บ้านขุนอำเภอไพฑาณิชย์ ผามออีแดง การฟ้อนกลองตุ้ม ปราสาทสระกำแพงใหญ่ รำตรุษ สาขาศาสนาและประเพณี จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ รำแม่เม็ด รำสะเอง บุญข้าวประดับดิน สะโน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 11 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 402 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (ศรีสะเกษ ยโสธร) ได้จากการสุ่มจำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 40 คน โดยนักเรียนมีการคละกัน คือ มีนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
ตัวแปรที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้
 - 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศรีสะเกษเพื่อพัฒนา การเขียนสรุปความ
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 3.2.1 ผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสื่อ
 - 3.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

- 6.1 ครูภาษาไทยที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ สามารถนำกลวิธีการสอนการเขียนสรุปความไปพัฒนาการเรียนการสอนทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสื่อการสอน
- 6.2 ครูภาษาไทยโรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ ที่สอนในระดับชั้นอื่นๆ สามารถนำกลวิธีการสอนการเขียนสรุปความไปพัฒนาการเรียนการสอนทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสื่อการสอน
- 6.3 ครูภาษาไทยโรงเรียนอื่นๆ สามารถนำเครื่องมือวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการสอนการเขียนสรุปความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 6.4 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลวิธีการเขียนสรุปความเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความได้ถูกต้อง มีประสิทธิภาพดีขึ้น
- 6.5 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ศึกษานิเทศก์ และผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย ได้แนวทางในการเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นไปปรับใช้เพื่อเป็นสื่อการสอนการเขียนสรุปความของนักเรียน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้พัฒนาการเขียนสรุปความ เป็นเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่น 5 สาขา จำนวน 22 เรื่อง ประกอบด้วย สาขาเกษตรกรรม จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ การปลูกพริกปลอดสารเคมี กระเทียม หอมแดง และข้าวอินทรีย์ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ข้าวกล้องงอก การต้มต้มน้ำด้วยวิธีโบราณ การทำปลาสามชโค และการปั้นหม้อดิน สาขาแพทย์แผนไทย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ คุณค่าผักโขม หมอพื้นบ้าน มะระขี้นก ผักเสี้ยน และขมิ้นชัน สาขาศิลปกรรม จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ บ้านขุนอำไพพาณิชย์ ผามออีแดง การฟ้อนกลองต๋ม ปราสาทสระกำแพงใหญ่ และรำตรุษ และสาขาศาสนาและประเพณี จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ รำแม่เม็ด รำสะเอง บุญข้าวประดับดิน และสะโน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาการเขียนสรุปความ ได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากเอกสารกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 4) ที่แบ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 10 สาขา ดังนี้ สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม สาขาแพทย์แผนไทย สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาสวัสดิการ สาขาศิลปกรรม สาขาการจัดการ สาขาภาษาและวรรณกรรม และสาขาศาสนาและประเพณี

1.2 คัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่น 5 สาขา เพื่อใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม สาขาแพทย์แผนไทย สาขาศิลปกรรม และสาขาศาสนาและประเพณี

1.3 ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ และศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน เพื่อรวบรวมแหล่งข้อมูลและเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ และออกเดินทางไปพบกับเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.4 รวบรวมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นจากเอกสารของหน่วยงานต่างๆ แต่ละสาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละสาขาตามที่ได้เลือกไว้ ประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้ สาขาเกษตรกรรม จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การปลูกพริกปลอดสารเคมี กระเทียม หอมแดง ข้าวอินทรีย์ และการปลูกถั่วลิสง สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ข้าวกล้องงอก การต้มต้มน้ำด้วยวิธีโบราณ การทำปลาสามชโค การปั้นหม้อดิน และการทอเสื่อกก สาขาแพทย์แผนไทย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ คุณค่าผักโขม หมอพื้นบ้าน มะระขี้นก ขมิ้นชัน และผักเสี้ยน สาขาศิลปกรรม จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ บ้านขุนอำไพพาณิชย์ ผามออีแดง การฟ้อนกลองต๋ม ปราสาทสระกำแพงใหญ่ และรำตรุษ และสาขาศาสนาและประเพณี จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ รำแม่เม็ด รำสะเอง บุญข้าวประดับดิน สะโน และบายศรีสู่ขวัญ

1.5 นำเนื้อเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 5 สาขา สาขาละ 5 เรื่อง จำนวน 25 เรื่อง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เนื้อเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วดำเนินการปรับภาษาให้เป็นภาษาที่มีความง่ายเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้เนื้อเรื่องมีความยาว 400-500 คำ ต่อจากนั้นจึงส่งเนื้อเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรับภาษาแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขความถูกต้องของภาษาอีกครั้ง

1.6 นำเนื้อเรื่องที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อพิจารณา ความสอดคล้อง โดยพิจารณาเลือกเรื่องที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.67–1.00 ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องหมอพั้นบ้าน เรื่องข่าวอินทรี และเรื่องบ้านขุนอำไพพาณิชย์ และแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการพ้อนกลองตุ้ม เรื่องกระเทียม และเรื่องข่าวกลองงอก ส่วนที่เหลือจำนวน 16 เรื่อง นำมาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมความพร้อม จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องรำสะเอง และนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเขียนสรุปความจำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ การปลูกพริกปลอดสารเคมี การปั้นหม้อดิน หอมแดง ผักเสี้ยน การตีเม็ดด้วยวิธีโบราณ การทำปลาสามชโค คุณค่าผักไหม มะระขี้นก ขมิ้นชัน รำตฤษ ผามออีแดง ปราสาทสระกำแพงใหญ่ บุญข้าวประดับดิน สะไ้ และรำแม่เม็ด

2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้เตรียมความพร้อม 1 แผน แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับใช้ในการทดลอง จำนวน 15 แผน รวม 16 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 1 ชั่วโมง ดังต่อไปนี้ แผนการจัดการเรียนรู้การเตรียมความพร้อม การเขียนสรุปความเรื่องรำสะเอง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการปลูกพริกปลอดสารเคมี แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการปั้นหม้อดิน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องหอมแดง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องผักเสี้ยน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการตีเม็ดด้วยวิธีโบราณ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องการทำปลาสามชโค แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องคุณค่าผักไหม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องมะระขี้นก แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่องขมิ้นชัน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่องรำตฤษ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เรื่องผามออีแดง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 เรื่องปราสาทสระกำแพงใหญ่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 เรื่องบุญข้าวประดับดิน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 เรื่องสะไ้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 เรื่องรำแม่เม็ด การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาเนื้อหา ตัวชี้วัด การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยและวิธีสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553: 49–102) รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด และเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่น และแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอนๆ โดยยึดจากเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อในการพัฒนาการเขียนสรุปความ

2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เป็นแผนการจัดการเรียนรู้เตรียมความพร้อม และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทดลอง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสม สำหรับใช้ในการพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้คำปรึกษาเพื่อนำมาปรับปรุง แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล 1 ท่าน มีค่า IOC อยู่ในขอบเขต 0.67–1.00

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างพร้อมแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ในการเขียนสรุปความ ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องหมอพั้นบ้าน เรื่องข่าวอินทรี และเรื่องบ้านขุนอำไพพาณิชย์ แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการพ้อนกลองตุ้ม เรื่องกระเทียม และเรื่องข่าวกลองงอก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.1 สร้างเกณฑ์การประเมินการเขียนสรุปความ มีวิธีการสร้าง ดังนี้ ศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผล และแนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และการเขียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.2 ศึกษาสาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.3 ศึกษาเกณฑ์การประเมินการเขียนสรุปความ กำหนดเกณฑ์การประเมินการเขียน สรุปความ นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล 1 ท่าน

3.4 จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความ เป็นการเขียนสรุปความจากเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ

3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน พร้อมกับแผนการจัดการเรียนรู้

4. แบบสอบถามความคิดเห็น แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย คำชี้แจง การกำหนดคะแนนแบบสอบถามเป็นอัตราส่วน 5 ระดับ และรายการสอบถาม การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารการวัดผลประเมินผล การสร้างแบบสอบถามของ อุทุมพร จามรมาน (2530: 1) และเกณฑ์การประเมินการวัดความคิดเห็นของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2555: 75-76)

4.2 กำหนดเป้าหมายในการสอบถามความคิดเห็นให้ครอบคลุมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ กำหนดคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ

4.3 หาคุณภาพแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาคัดขีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 ความตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนา การเขียนสรุปความไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อเก็บรวบรวมคะแนนคำนวณค่าทางสถิติต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 เวลา 15.30-16.30 น. โดยทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 40 คน ดังนี้

3.1 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมนักเรียนด้วยการสาธิตเกี่ยวกับการเขียนสรุปความ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการอ่านและเขียนสรุปความได้ถูกต้อง ก่อนเริ่มกระบวนการทดลอง การจัดกิจกรรมนี้ได้กระทำในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2559

3.2 ทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ เรื่องหม้อพื้นบ้าน เรื่องข้าวอินทรีย์ เรื่องบ้านขุนอำไพพาณิชย์ ในวันที่ 4-6 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 เวลา 15.30-16.30 น.

3.3 ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2-16 วันละครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวน 15 ครั้ง ระหว่างวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 เวลา 15.30-16.30 น.

3.4 ทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ เรื่องการพ่อนกลองต๋ม เรื่องกระเทียม เรื่องข้าวกล้องงอกในระหว่างวันที่ 28-30 กรกฎาคม พ.ศ. 2559

3.5 ดำเนินการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.6 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และคะแนนที่ได้จากการประเมินค่าความคิดเห็นของนักเรียน มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มทดลอง	N	\bar{x}	S.D.	df	t-test	P
ก่อนเรียน	40	18.28	2.85	39	8.37	.000
หลังเรียน	40	22.90	3.43	39		

* p-value < .05

จากตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการทดสอบค่าเฉลี่ยพบว่า ค่าเฉลี่ยหลังเรียนมีค่ามากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ

รายการ	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้นักเรียนมีความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นศรีสะเกษ	4.30	0.46	เห็นด้วยมาก
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจการเขียนสรุปความได้ดีขึ้น	3.88	0.40	เห็นด้วยมาก
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ ช่วยพัฒนาการเขียนสรุปความ	3.98	0.27	เห็นด้วยมาก
4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ ช่วยพัฒนาการเรียนภาษาไทย ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น	4.58	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด
5. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเขียนสรุปความ	3.58	0.49	เห็นด้วยมาก
6. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ ทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการฝึกเขียนสรุปความ	3.15	0.53	ปานกลาง
7. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.58	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด
8. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ ทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความสามารถของบรรพบุรุษในท้องถิ่น	4.73	0.45	เห็นด้วยมากที่สุด
9. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ ทำให้นักเรียนชื่นชอบภูมิปัญญาในท้องถิ่น	4.45	0.59	เห็นด้วยมาก
10. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ ทำให้นักเรียนมีจิตคิดอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.83	0.44	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.20	0.70	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาการเขียนสรุปความ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 สรุปได้ว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาการเขียนสรุปความในระดับ เห็นด้วยมาก

สรุปการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับ เห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ย รวม 4.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้อภิปรายผล สรุปได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนหลังเรียนเพิ่มสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนก่อนเรียน ที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการในการเขียนสรุปความสูงขึ้นด้วยเหตุผล ดังนี้

1.1 แบบฝึกหัดการเขียนสรุปความและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเนื้อหาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นศรีสะเกษ ที่สอดคล้องกับตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) (2545: 32-33) บัญญัติในบททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความอ่อนน้อมเป็นสากล ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตเพื่อความอยู่รอดของบุคคลในท้องถิ่นและมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และสอดคล้องกับแนวความคิดการเรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัวไปสู่เรื่องไกลตัวของ กษมา รวบรวม ณ อุดยธา (อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2539: 5) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาไม่สามารถแยกแยะไปจากท้องถิ่น เพราะการจัดการศึกษาต้องนำเอาประเด็นท้องถิ่นนั้นๆ มาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในรากเหง้าของตนเอง ผู้วิจัยตระหนักว่าการนำเรื่องราวภายในท้องถิ่นมาให้นักเรียนได้ศึกษาเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความภูมิใจ รักและหวงแหน ในท้องถิ่นของตนเอง การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาการเขียนสรุปความในการวิจัยครั้งนี้มีความเหมาะสมเพราะได้พัฒนาให้นักเรียนมีพัฒนาการเขียนสรุปความดีขึ้น

1.2 การพัฒนาการเขียนสรุปความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้วิธีการฝึก โดยเริ่มจากการนำเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับภาษาให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยสุ่มจากประเภทของภูมิปัญญาจำนวน 5 สาขา ดังนี้ สาขาเกษตรกรรม จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ การปลูกพริกปลอดสารเคมี กระเทียม หอมแดง ข้าวอินทรีย์ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ข้าวกล้องงอก การตีเม็ดด้วยวิธีโบราณ การทำปลาต้มชะโด การปั้นหม้อดิน สาขาแพทย์แผนไทย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ คุณค่าผักโขม หมอพื้นบ้าน มะระขี้นก ผักเสี้ยน ขมิ้นชัน สาขาศิลปกรรม จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ บ้านขุนอำเภอพานิชย์ ผามออีแดง การฟ้อน กลองตุ้ม ปราสาทสระกำแพงใหญ่ รำตรุษ และสาขาศาสนาและประเพณี จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ รำแม่มด รำสะเอง บุญข้าวประดับดิน สะโน โดยใช้วิธีการฝึกจากแบบฝึกหัดที่เป็นเรื่องราวของภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะเนื้อหาแต่ละสาขาเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการเขียนสรุปความ และหลังการทำแบบฝึกหัด ผู้วิจัยจะเฉลยการจับใจความสำคัญ และการนำประเด็นสำคัญมาเขียนสรุปความให้นักเรียน พร้อมทั้งชี้แนะข้อสังเกตในการหาใจความสำคัญและการจับประเด็นสำคัญเพื่อนำมาเขียนสรุปความ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) อ้างถึง สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) สรุปได้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ การฝึกหัดหรือการกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจ จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหากได้มีการนำไปใช้บ่อยๆ เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพนิศ รอดศิริ (2550) ได้ศึกษา การพัฒนาการเขียนสรุปความโดยใช้เพลงเล่าของพร ภิรมย์ เป็นสื่อ พบว่าผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและหลังเรียน เนื่องจากมีรูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลาย ฝึกกระบวนการคิด การทำงานเป็นทีม สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เอมอร มีสุนทร (2550) ได้ศึกษาผลของการ

สอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสรุปความโดยใช้ผังมโนทัศน์ พบว่า การเขียนสรุปความหลังการอ่านโดยใช้แบบฝึกการเขียนสรุปความสูงกว่าก่อนการสอนโดยใช้แบบฝึก วลีรัตน์ ดิษยครินทร์ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการเขียน สรุปความจากเพลงไทยร่วมสมัย พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยร่วมสมัย มีความสามารถในการเขียนสรุปความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เยาวรัตน์ เจตคุ (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ทรงดำ อำเภอกาญจนบุรี พบว่า นักเรียนกระตือรือร้นสนใจในกิจกรรม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน นักเรียนทักษะการเขียนสรุปความโดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของไทย ทรงดำ และภูมิใจที่ได้มีโอกาสอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ สมหมาย ภูทับทิม (2554) ได้ศึกษาผลการใช้หนังสือประกอบการเรียน เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า หนังสือประกอบการเรียนเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ที่สร้างขึ้นปรากฏผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียนเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ อยู่ในระดับมาก

1.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสรุปความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาและจุดประสงค์ การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจึงมีความเที่ยงตรง ผลที่ได้จากการทดสอบจึงสามารถเชื่อถือได้

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 อันเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

2.1 เนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เขียนสรุปความ มีการนำเสนอผลงานที่สร้างความภูมิใจให้กับผู้เรียน

2.2 เนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 16 เรื่อง ที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดศรีสะเกษ อ่านแล้วเข้าใจง่ายทำให้นักเรียนมีความสนใจที่จะอ่าน อีกทั้งเนื้อหาที่เหมาะสม ดึงดูดความสนใจ ทำให้นักเรียนมีความชื่นชอบและเห็นคุณค่าต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนยิ่งขึ้น

2.3 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะมีขั้นตอนและกระบวนการเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปอยู่ในระดับมากที่สุดและเห็นด้วยในระดับมาก

กล่าวโดยสรุป ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน การเขียน สรุปความ ดังนั้น ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรหาแนวทางศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาเป็นสื่อการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูภาษาไทยที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ ควรนำแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่น แบบทดสอบ และแบบฝึกหัดการเขียนสรุปความเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความของนักเรียนต่อไป

1.2 ครูภาษาไทยที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ ควรปรับเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นมาเป็นสื่อในการพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียน

1.3 ครูภาษาไทยที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และครูภาษาไทยที่สอนระดับชั้นอื่น ควรนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสื่อทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนโดยปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับชั้นที่ทำการวิจัย

2.2 ควรพัฒนาสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความ

2.3 ควรใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสื่อทดลองใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะอื่นๆ เช่น ทักษะการฟัง การอ่าน และการพูด เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). จากจุดเน้นพัฒนาผู้เรียน...สู่ขั้นเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2539) แนวคิดจากการอภิปรายของผู้ทรงคุณวุฒิในการสรุปผลการประชุมสัมมนาเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นกับหลักสูตรที่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2553). สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 23. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- พนนิตย์ รอดศิริ. (2550). การพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้เพลงแหลของพร ภิมรัมย์ เป็นสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศาลเจ้า (ท้าวบุญฤทธิยา). กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตบางขุนเทียน.
- เนาวรัตน์ เจตดู. (2555). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น ไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- ธมกร ทองแดง. (2557). การอนุรักษ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้านประเภทจักสานของภาคเหนือ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานในกระบวนกรวิชา 751409 เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วลีรัตน์ ดิษยครินทร์. (2551). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- สมหมาย กุ้ทับทิม. (2554). ผลการใช้หนังสือประกอบการเรียนเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนา (สามัคคีวิทยา) จังหวัดสระแก้ว. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). การประเมินผลภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). *การอ่านจับใจความ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1-7*. หน้า 93-152. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. (2550). ทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน. นนทบุรี: ซี.ซี.นอลลิจ ลิงคส์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). การประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (2541). แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) วิธีสร้างแผนการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2554) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2555). เครื่องมือวัดและประเมินความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน “ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุทุมพร จามรมาน. (2530) ลักษณะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในเอกสารการสอนชุด วิชาการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี
- เอมอร มีสุนทร. (2550). ผลการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสรุปความโดยใช้ผังโน้ตค้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. ฉะเชิงเทรา.